

INFORMACE

pro STK

k záznamovému zařízení s registrací pracovní činnosti řidiče

TACHOGRAF

(studijní materiál)

OBSAH:

- 1) Historie tachografů
- 2) Legislativa
- 3) Časové termíny zavádění tachografů
- 4) Výjimky
- 5) Konstrukce
- 6) Výměna poškozeného tachografu
- 7) Dodatečná montáž
- 8) Ověřování tachografů
- 9) Kontrola tachografů v provozu

Zpracoval:

Bc. Vladimír Dušek
CSPSD

1) Historie záznamových zařízení s registrací pracovní činnosti řidiče – (tachografů).

- Prvopočátky povinnosti používat tachograf spadají do roku 1970, kdy byla schválena evropská směrnice č. 1463/70/EHS, která zavedla povinnost používat záznamová zařízení – TC tachografy v silniční dopravě.
- V ČSSR začala v roce 1972 platit vyhláška FMD č. 32/1972 Sb. o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, která nařizovala používání tachografů u autobusů a nákladních vozidel s celkovou hmotnost větší než 7 t a s konstrukční rychlostí vyšší než 40 km/h. Povinnost používání TC tachografů se vztahovala na vozidla uvedená do provozu po 1.7.1972.
- V roce 1985 zrušilo Nařízení rady (EHS) č. 3821/1985 směrnici č. 1463/70/EHS (ve znění změn směrnice 2828/77/EHS) a zavedla povinnost používat záznamová zařízení podle přílohy I (EC tachograf). Nařízení rady (EHS) č. 3821/1985 nenañizuje zpětně dodatečnou montáž EC tachografů na vozidla schválená do provozu před platností tohoto nařízení Rady a proto povinnost používání EC tachografů platí až od 29.9.1986.
- V roce 2002 vyšla vyhláška č. 341/2002 Sb., která v podstatě kopírovala Nařízení rady (EHS) č. 3821/1985. Jediný rozdíl mezi těmito právními akty spočíval v tom, že naše vyhláška posunula časovou hranici povinnosti na vozidla uvedená do provozu od 1.1.1990. Otázka tachografů byla postupně novelizovaná vyhláškou č. 100/2003Sb., 197/2006 Sb. a vyhláškou 388/2008 Sb.
- V roce 2006 došlo k novelizaci nařízení Rady (ES) č. 3821/85 nařízením Rady a parlamentu (ES) č. 561/2006 a byla zavedena povinnost schvalovat do provozu pouze vozidla vybavená záznamovým zařízením podle přílohy IB – (digitální tachograf). Ustanovení pro DT platí od 1.5.2006.
- Od 11.11.2008 platí vyhláška č. 388/2008 Sb., která nařizuje dovybavit stanovená vozidla záznamovým zařízením podle přílohy č. I a IB. Vyhláška č. 388/2008 Sb. termín pro dovybavení tachografem podle přílohy I a IB záměrně nestanovila, protože vozidla, která nespádají do výjimek podle čl. 3 a 13 nařízení rady (ES) č. 561/2006, měla být tímto záznamovým zařízením dovybavena po vstupu ČR do EU - tzn. po 1.5.2004.

2) Legislativa

Záznamové zařízení činnosti řidiče upravuje v současné době

NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 3821/1985.

Článek 3

1. *Záznamové zařízení musí být zabudováno a užíváno ve vozidlech, která jsou registrována v členském státě a používána pro silniční přepravu cestujících nebo zboží, s výjimkou vozidel uvedených v článku 3 nařízení (ES) č. 561/2006. Vozidla uvedená v čl. 16 odst. 1 nařízení (ES) č. 561/2006, a vozidla vyňatá z oblasti působnosti nařízení (EHS) č. 3820/85, která již nejsou vyňata podle nařízení (ES) č. 561/2006, musí tomuto požadavku vyhovět do 31. prosince 2007.*
2. *Členské státy mohou z oblasti působnosti tohoto nařízení vyjmout vozidla uvedená v čl. 13 odst. 1 a 3 nařízení (ES) č. 561/2006.*

Bližší specifikace pro vozidla upravuje nařízení Rady a parlamentu (ES) č. 561/2006, které novelizovalo Nařízení rady (EHS) č. 3821/1985.

Článek 2

1. *Toto nařízení se vztahuje na přepravu zboží vozidly, jejichž maximální přípustná hmotnost včetně návěsu nebo přívěsu překračuje 3,5 tuny, nebo cestujících vozidly, která jsou svou konstrukcí nebo trvalou úpravou určena pro přepravu více než devíti osob včetně řidiče.*

Vstupem naší republiky do Evropské unie začalo toto nařízení Rady platit i na našem území. Použití záznamových zařízení činnosti řidiče v ČR upravovala do té doby vyhláška č. 341/2002 Sb. ve znění vyhlášky č. 100/2003 Sb. Ačkoliv má nařízení Rady (ES) č. 3821/85 vyšší právní sílu, řídili se technici STK při technických prohlídkách podmínkami stanovenými v bodě č. 26. vyhlášky č. 341/2002 Sb. Vzniklý právní chaos umocnila další vyhláška č. 197/2006 Sb., která již v té době závazné Nařízení rady (EHS) č. 3821/85 nerespektovala, ale dále navazovala na předchozí vyhlášku č. 100/2003 Sb. Teprve až **vyhláška MD č. 388/2008 Sb.** uvádí celou věc na pravou míru.

Vyhláška č. 388/2008 Sb.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 341/2002 Sb.

Bod 27)

Všechna vozidla kategorií M2 a M3 a vozidla kategorie N, u nichž největší přípustná hmotnost, včetně případně připojeného přívěsu nebo návěsu, přesáhne 3,5 t, musí být vybavena záznamovým zařízením s registrací pracovní činnosti řidiče (dále jen „tachograf“) podle nařízení Rady (ES) č. 3821/85 ze dne 20. prosince 1985 o záznamovém zařízení v silniční dopravě.

Tachografem nemusí být vybavena vozidla uvedená v článku 3 a v článku 13 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 nebo vozidla vyjmutá z této povinnosti podle zvláštního právního předpisu. Vozidla, která musí být vybavena tachografem a na která se tato povinnost nevztahovala podle dosavadních právních předpisů, musí být tachografem dovybavena.

Tachograf musí být ověřen nejméně jednou za 2 roky pracovištěm pověřeným Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a registrovaným ministerstvem a musí být zaplombován, včetně svého pohonu. Pokud je tachografem vybaveno vozidlo, v němž není jeho použití povinné, musí být tachograf ověřen Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví nejméně jednou za 5 let.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

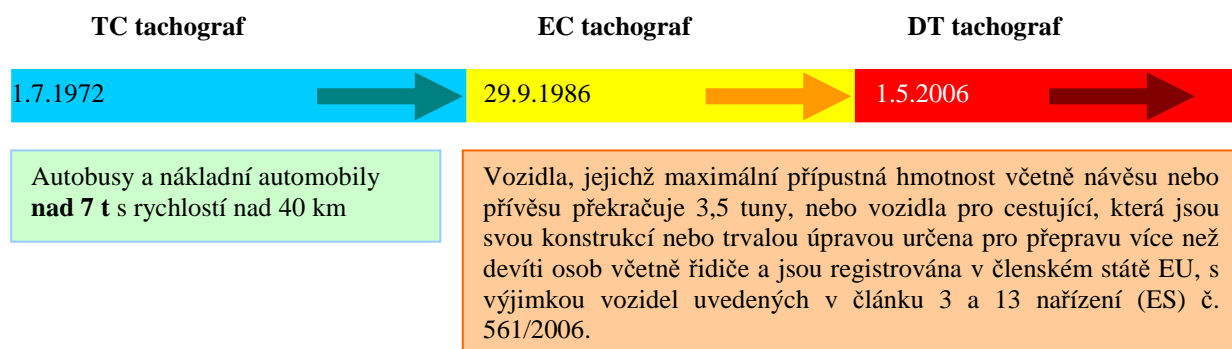
Vozidla uvedená do provozu před nabytím účinnosti této vyhlášky, která nemusí být podle nařízení Rady (ES) č. 3821/85 vybavena tachografem, musí odpovídat z hlediska vybavení tachografem provedení, ve kterém byla schválena do provozu podle dosavadních právních předpisů.

Nová vyhláška č. 388/2008 Sb. upravuje povinnost dovybavit vozidla tachografem, pokud se na ně tato povinnost vztahuje a to i u těch vozidel, na která se tato povinnost nevztahovala podle dosavadních právních předpisů (byly vybaveny jen TC tachografy). Padlo tak časové moratorium na vozidla uvedená do provozu do 1.1.1990, u kterých podle bodu č. 27 přílohy č. 1 vyhlášky č. 197/2006 Sb. nevyžadovali technici STK použití EC tachografů pro vnitrostátní dopravu.

Povinnost vybavení vozidla záznamovým zařízením se vztahuje i na vozidla kategorií M1 a N1, která jsou vybavena spojovacím zařízením v případě, že největší povolená hmotnost jízdní soupravy přesáhne 3,50 t a nevztahuje se na ně výjimka podle článku 3 nebo 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006.

3) Časové termíny zavádění tachografů

Termíny pro zavádění (dovybavení tachografů)

a) TC tachograf

Platí pouze pro autobusy a nákladní vozidla uvedená do provozu **od 1.7.1972** (do 28.9.1986), jejichž celková hmotnost přesáhne 7 tun a s maximální rychlostí nad 40 km/hod.

b) EC tachograf

Platí pro vozidla uvedená do provozu **od 29.9.1986** (do 30.4.2006), jejichž maximální přípustná hmotnost včetně návěsu nebo přívěsu překračuje 3,5 tuny, nebo vozidla pro cestující, která jsou svou konstrukcí nebo trvalou úpravou určena pro přepravu více než devíti osob včetně řidiče a jsou registrována v členském státě EU, s výjimkou vozidel uvedených v článku 3 a 13 nařízení (ES) č. 561/2006.

c) Digitální tachograf

Platí pro vozidla uvedená do provozu **od 1.5.2006**, jejichž maximální přípustná hmotnost včetně návěsu nebo přívěsu překračuje 3,5 tuny, nebo vozidla pro cestující, která jsou svou konstrukcí nebo trvalou úpravou určena pro přepravu více než devíti osob včetně řidiče a jsou registrována v členském státě EU, s výjimkou vozidel uvedených v článku 3 a 13 nařízení (ES) č. 561/2006.

4) Výjimky

Výjimky z používání záznamového zařízení v ČR upravovala pro potřeby STK vyhláška č. 341/2002 Sb. V příloze č. 1 k vyhlášce č. 341/2002 Sb. byly v bodě č. 26 stanoveny výjimky, pro stanovené okruhy činností i druhy vozidel. Tyto výjimky byly dále novelizovány ve vyhlášce č. 100/2003 Sb. a následně ve vyhlášce č. 197/2006 Sb., kdy byl bod č. 26 změněn na bod 27. Limitujícím faktorem pro povinnost vybavit vozidlo EC tachografem bylo datum 1.1.1990, kdy bylo vozidlo uvedeno do provozu.

Pro starší vozidla přitom stále platí povinnost vybavení TC tachografem (*s hodinovým strojkem*) pro autobusy a nákladní vozidla nad 7t a s rychlostí nad 40 km, která byla uvedena do provozu po 1.7.1972.

Vstupem ČR do EU od 1.5.2004 převzala česká republika evropskou legislativu a začalo pro ní platit Nařízení rady (EHS) č. 3821/85.

Výjimky z povinného používání záznamového zařízení s registrací pracovní činnosti řidiče upravuje v současné době **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 v člancích 3 a 13**, které novelizovalo Nařízení rady (EHS) č. 3821/85 a zároveň zrušilo Nařízení rady (EHS) č. 3820/85, které výjimky do té doby upravovalo.

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 561/2006

ze dne 15. března 2006

o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy, o změně nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3820/85

Článek 3

(VÝJIMKY platí pro všechny státy ES)

Toto nařízení se nevztahuje na silniční dopravu

- a) vozidly používanými pro přepravu cestujících v linkové dopravě, jestliže délka tratě této linky nepřesahuje 50 km;
- b) vozidly, jejichž nejvyšší dovolená rychlost nepřesahuje 40 kilometrů v hodině;
- c) vozidly, která jsou ve vlastnictví ozbrojených sil, sil civilní obrany, požárních sborů a sil odpovědných za udržování veřejného pořádku nebo jsou jimi najata bez řidiče, uskutečňuje-li se přeprava v rámci jím svěřených úkolů a je-li pod jejich kontrolou;
- d) vozidly, včetně vozidel používaných při neobchodní přepravě humanitární pomoci, používanými za mimořádných okolností nebo při záchranných akcích;
- e) specializovanými vozidly používanými pro lékařské účely;
- f) speciálními havarijními vozidly, operují-li v okruhu do 100 km od místa obvyklého odstavení vozidla;
- g) vozidly používanými při silničních jízdních zkouškách pro účely vývoje, opravy nebo údržby, a novými nebo přestavěnými vozidly, která ještě nebyla uvedena do provozu;
- h) vozidly nebo jejich kombinacemi, jejichž maximální přípustná hmotnost nepřesahuje 7,5 tuny a která se používají k neobchodní přepravě zboží;
- i) obchodními vozidly, která jsou podle právních předpisů členského státu, ve kterém se používají, považována za historická vozidla a používají se k neobchodní přepravě cestujících nebo zboží.

Článek 13

(VÝJIMKY platí jen na území ČR)

1. Jestliže nejsou dotčeny cíle stanovené v článku 1, může každý členský stát na svém území nebo po dohodě s jiným členským státem na jeho území udělit výjimky z článků 5 až 9 a stanovit individuální podmínky stahující se na tyto výjimky týkající se přepravy
 - a) vozidly ve vlastnictví orgánů veřejné moci nebo jimi najatými bez řidiče a používanými k silniční dopravě, pokud tyto orgány veřejné moci nevstupují do hospodářské soutěže se soukromými dopravci;
 - b) vozidly používanými nebo najatými bez řidiče zemědělskými, pěstitelskými, lesnickými, chovatelskými podniky a podniky rybolovu pro přepravu zboží jako součást jejich podnikatelské činnosti na tratích v okruhu do 100 km od místa obvyklého odstavení vozidla;
 - c) zemědělskými a lesnickými traktory používanými pro zemědělské a lesnické činnosti na tratích v okruhu do 100 km od místa obvyklého odstavení vozidla, který vozidlo vlastní, najímá nebo najímá s následnou koupí;
 - d) vozidly nebo kombinacemi vozidel, jejichž maximální přípustná hmotnost nepřekračuje 7,5 tuny a která
 - používají poskytovatelé všeobecných služeb definovaní v čl. 2 bodě 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/67/ES ze dne 15. prosince 1997 o společných pravidlech pro rozvoj vnitřního trhu poštovních služeb Společenství a zvyšování kvality služby (1) za účelem doručování zásilek v rámci všeobecných služeb nebo
 - pro přepravu materiálu, zařízení nebo strojů, které řidič při výkonu svého povolání potřebuje. Tato vozidla se smí používat pouze na tratích v okruhu do 50 km od místa obvyklého odstavení vozidla a za podmínky, že řízení vozidla nepředstavuje řídicí hlavní činnost;
 - e) vozidly provozovanými výlučně na ostrovech s rozlohou do 2 300 km², které nejsou spojeny se zbytkem území státu mostem, brodem nebo tunelem, jenž by mohl být používán motorovými vozidly;
 - f) vozidly používanými pro přepravu zboží na tratích v okruhu do 50 km od místa obvyklého odstavení vozidla s pohonem na zemní nebo zkvapalněný plyn nebo elektřinu, jejichž maximální přípustná hmotnost včetně hmotnosti přívěsu nebo návěsu nepřesahuje 7,5 tuny;

- g) *(autoškola) vozidly používanými pro výcvik žadatelů o řidičské oprávnění nebo osvědčení o odborné způsobilosti či jejich přezkoušení za předpokladu, že nejsou využívána k obchodní přepravě zboží nebo cestujících;*
- h) *(údržba) vozidly používanými v souvislosti s kanalizačními sítěmi, ochranou před povodněmi, údržbou rozvodů vody, plynu a elektřiny, údržbou a kontrolou silnic, odvozem a likvidací domovního odpadu, telegrafními a telefonními službami, rozhlasovým a televizním vysíláním a detekcí rozhlasových nebo televizních vysílačů nebo přijímačů;*
- i) *vozidly s 10 až 17 sedadly používanými výlučně k neobchodní přepravě cestujících;*
- j) *specializovanými vozidly přepravujícími cirkusy a lunaparky;*
- k) *(např. pojízdná prodejna) speciálně vybavenými vozidly pro mobilní projekty, jejichž hlavním účelem po zaparkování je využití k vzdělávacím účelům;*
- l) *vozidly používanými pro svoz mléka z hospodářství a zpětnou přepravu nádob na mléko nebo mléčných výrobků určených pro krmení zvířat do hospodářství;*
- m) *(pancéřovaná) specializovanými vozidly přepravujícími peníze nebo cennosti;*
- n) *(kafilérie) vozidly používanými pro přepravu zvířecích odpadů nebo zvířecích těl neurčených k lidské spotřebě;*
- o) *vozidly používanými výhradně na komunikacích uvnitř distribučních center jako přístavy, překladiště nebo železniční terminály;*
- p) *(dobyčák) vozidly používanými pro přepravu živých zvířat z hospodářství na místní trhy a naopak nebo z trhů na místní jatka ve vzdálenosti do 50 km.*

U vozidel, která spadají do výjimek podle čl. 3 nebo 13 nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 se nevyžaduje dodatečná montáž EC nebo DT tachografů.

Výjimky, které byly uvedeny ve vyhlášce č. 341/2002 Sb. v podstatě kopírovaly výjimky uvedené v článku 3 nařízení Rady (EHS) 3820/85. V novém nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 byly výjimky uvedené v článcích č. 3 a 13 rozšířeny na širší okruh provozovaných vozidel (např. u zemědělců). Pro naše provozovatele vozidel nad 3,5t je to dobrá zpráva, protože se výjimky dotýkají širšího spektra provozovatelů než bylo uvedeno ve vyhlášce č. 341/2002 Sb. a montáž tachografů se zpravidla dotýká skutečně jen dopravců, kteří se touto činností živí.

Výjimky - hlavní změny oproti vyhlášce č. 341/2002 Sb.

- Vozidla zemědělských, pěstitelských, lesnických, chovatelských a rybářských podniků pro přepravu zboží jako součást jejich podnikatelské činnosti **na tratích v okruhu do 100 km od místa obvyklého odstavení vozidla. Důležité je, že u těchto vozidel není omezena jejich hmotnost! (Doposud se na ně výjimka nevztahovala).**
- U vozidel nebo kombinací vozidel, používaných **k neobchodní přepravě zboží**, došlo k **snížení maximální přípustné hmotnosti na 7,5 tun**. Tzn. vozidlo používané pro přepravu nákladu pro vlastní potřebu nesmí překročit maximální hmotnost (včetně jízdní soupravy) 7,5t. **(Doposud nebyla hmotnost omezena).**

Poznámka: Nákladní vozidla uvedená do provozu před 29.9.1986 s maximální přípustnou **hmotností do 7 t nemusí být vybavena** (dovybavena) ani TC tachografem (s hodinovým strojkem).

- Vozidla **pro přepravu materiálu, zařízení nebo strojů, které řidič při výkonu svého povolání potřebuje**. Tato vozidla se smějí používat pouze na tratích v okruhu do 50 km od místa obvyklého odstavení vozidla **za podmínky, že řízení vozidla nepředstavuje řídicí hlavní činnost**.

Tuto výjimku využije řada drobných firem a řemeslníků, kteří používají vozidlo na přepravu materiálu nebo strojů, pro vlastní výkon svého povolání. Podmínkou je přeprava tohoto materiálu nebo strojů nejdále do okruhu 50 km od místa **obvyklého odstavení** (nemusí souhlasit s adresou firmy) a **maximální přípustná hmotnost** vozidla včetně jízdní soupravy **nesmí přesáhnout 7,5 t**.

(Doposud se na ně výjimka nevztahovala).

Poznámka: Nákladní vozidla uvedená do provozu před 29.9.1986 s maximální přípustnou hmotností do 7 t (např. některá vozidla zn. AVIA) nemusí být vybavena (dovybavena) ani TC tachografem (*s hodinovým strojkem*).

Při rozhodování o povinnosti používání záznamového zařízení je také nutné brát v úvahu o jaký druh vozidla se jedná.

Nařízení Rady (EHS) č. 3821/1985 specifikuje povinnost pro zabudování záznamového zařízení s registrací pracovní činnosti řidiče jen na vozidla určená pro silniční přepravu cestujících nebo zboží. Z tohoto důvodu se nevztahuje na speciální vozidla, která nejsou primárně určena pro silniční přepravu cestujících nebo zboží.

Speciální vozidlo je konstruováno na podvozku automobilu nebo přípojného vozidla s pevnou nebo výměnnou nástavbou, určenou k provádění speciálních prací nebo přepravě speciálních pevně zabudovaných zařízení. Jejich užitečná hmotnost je využita pro nástavbu a posádku.

Příklady speciálních automobilů:

- autojeřáb,
- autorypadlo,
- obytný automobil,
- pojízdná dílna,
- požární,
- pohřební,
- montážní,
- pracovní plošina,
- pojízdná prodejna,
- čerpadlo betonu,
- vrtná souprava
- drtič kamene
- elektrocentrála
- eskontní
- kompresor
- komunální
- laboratorní
- pojízdná kuchyně
- pontonový
- rozhlasový
- technické pomoci
- televizní
- vyprošťovací
- zdravotnický

Dle vyjádření ředitele odboru provozu silničních vozidel na MD ČR Ing. Josefa Pokorného, povinnost zabudování a užívání tachografu podle bodu č. 27 přílohy č. 1 vyhlášky č. 388/2008 Sb., - se nevztahuje na speciální vozidla, která nejsou primárně určena pro silniční přepravu cestujících nebo zboží. To znamená, že není rozhodující, zda je vozidlo zařazeno do speciálních vozidel, ale rozhodující je, zda není primárně určeno k přepravě nákladu nebo osob. (Příklad. Nosič výměnných nástaveb – kontejnerový bývá zařazen do speciálních vozidel. Vozidlo zn. AVIA se skříňovou nástavbou pro přepravu osob je také zařazen do speciálních vozidel. Protože oba případy jsou primárně určeny pro přepravu nákladu nebo osob, a ačkoliv mají v technickém průkazu zapsaný druh vozidla – speciální automobil, musí být vybaveny záznamovým zařízením, pokud nespádají do výjimek podle článku 3 nebo 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006.

5) Konstrukce záznamových zařízení (tachografů)

V současné době existují tyto základní typy tachografů:

- a) **TC** - nehomogovaný tachograf
 - b) **EC** - anologový tachograf
 - c) **DT** – digitální tachograf
- a) **TC - nehomogovaný tachograf**, je nejstarší typ tachografů. Ke svému pohonu používá hodinový strojek, který se musí před jízdou natáhnout. Tachograf včetně jeho náhonu musí být u nákladních automobilů a autobusů plombován. Tachografový záznam musí odpovídat svými průběhy údajům počítače ujeté vzdálenosti, rychloměru a času jízdy i stání při spolehlivé čitelnosti bez pomocných přístrojů. Doba chodu na jedno natažení tachografového hodinového strojku musí vystačit nejméně na jeden záznam.

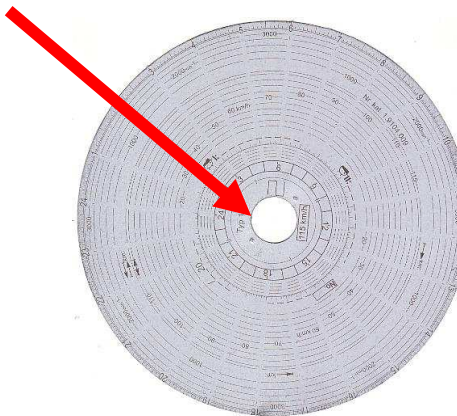

Hlavním rozpoznávacím znakem mezi analogových EC tachografem je absence přepínání pracovních režimů u TC tachografu

Před jízdou, při zakládání záznamového kotoučku do tachografu, nesmí řidič zapomenout natáhnout hodinový strojek.

Záznamový kotouček. Nehomologované TC tachografy používají záznamový kotouček s kulatým otvorem.

TC tachograf používá záznamové kotoučky s kulatým otvorem.

TC tachograf je povinný (podle tehdy platných předpisů) u autobusů a nákladních vozidel uvedených do provozu **od 1.7.1972** s nejvyšší konstrukční rychlostí vyšší než 40 km/h, které **mají celkovou hmotnost vyšší než 7 t**. TC tachograf **nepodléhá povinnému ověřování**.

- b) **EC - „analogový tachograf“**, je homologované záznamové zařízení podle **přílohy č. I** nařízení Rady (EHS) č. 3821/85, které vystřídalo TC tachografy. Je označen homologační značkou a musí být včetně jeho pohonu zaplombován.

Tento tachograf se vyrábí ve dvou základních typech.

1. **kulatý** (otevírací) a
2. ve tvaru **radiopřijímač**.

1. **Kulatý otevírací EC tachograf** je starší a vyrábí se s mechanickým pohonem nebo s elektrickým snímáním signálů. Oproti TC tachografu obsahuje přepínače pracovních režimů řidiče. Záznamový kotouček se vkládá do tachografu po jeho otevření.

Analogový „kulatý“ EC tachograf rozpoznáme od TC tachografu podle přepínačů pracovních režimů pro dva řidiče

Analogový EC tachograf s **mechanickým pohonem** je nejstarší typ EC tachografů, který se již nevyrábí. K pohonu používal náhon (bovden) rychloměru, který je vyvedený z převodové skříně vozidla.

Analogový EC tachograf s **elektrickým snímáním impulsů** využívá k indikaci pohybu vozidla elektrické impulsy, které jsou snímány z převodové skříně a přenášeny do EC tachografu pomocí pancéřovaného elektrického kabelu.

2. Tzv. **radiopřijímač** je novější typ EC tachografu, který vyžaduje pro svoji činnost kvalitnější smínání signálů z převodovky popř. z motoru. Z tohoto důvodu je zpravidla nevhodný pro dodatečnou montáž u starších vozidel. Záznamový kotouček se vkládá do tachografu obdobně jako u CD přehrávače po vyjetí unašeče.

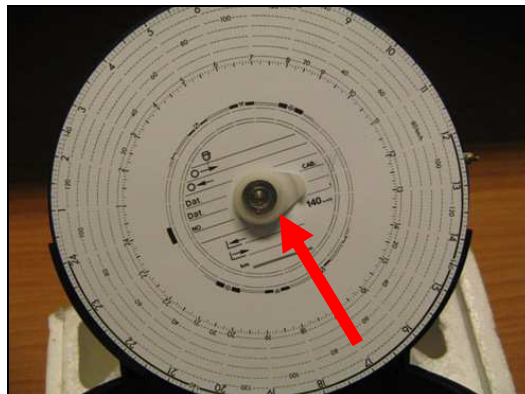

EC tachografy radiového typu bývají často umístěny mimo palubní desku. V tomto případě musí být vozidlo vybaveno rychloměrem a počítačem ujeté vzdálenosti umístěným v zorném poli řidiče.

Vysunutý unašeč EC tachografu radiového typu, do kterého se vkládá záznamový kotouček

Záznamový kotouček. EC tachograf, homologovaný podle **přílohy č. I** nařízení Rady (EHS) 3821/85 používá záznamový kotouček s výřezem ve tvaru vačky.

Na štítku EC tachografu musí být vyznačeno číslo typové homologace. Na zadní straně záznamových kotoučků jsou vyznačena čísla typových homologací EC tachografů, pro které je kotouček schválen.

EC tachograf je povinný (i zpětně) u vozidel uvedených do provozu od 29.9.1986 určených pro přepravu osob a zboží, u nichž největší přípustná hmotnost, včetně případně připojeného přívěsu nebo návěsu, přesáhne 3,5 t, Tato povinnost neplatí na vozidla, na která lze uplatnit některou z výjimek článku 3 nebo článku 13 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006. (Doposud platila povinnost jen pro vozidla uvedená do provozu od 1.1.1990)

- c) **Digitální tachograf** je záznamové zařízení homologované podle **přílohy č. IB** nařízení Rady (EHS) č. 3821/85.

Digitální tachograf představuje zásadní technologickou změnu v monitorování a ukládání záznamu průběhu pracovní doby řidiče. Jedná se v podstatě o počítač, ukládající požadované hodnoty do vnitřní paměti, s možností výměny dat na příslušné čipové karty a s možností výstupu na displej nebo na tiskárnu, která je součástí digitálního záznamového zařízení.

Záznam jízdy je ukládán do

- paměti tachografu a
- na čipovou kartu řidiče s možností výstupu na displej nebo na tiskárnu

Někteří výrobci vozidel propojují digitální tachograf s palubním počítačem a údaje se řidiči objevují po vyvolání dotazu na centrálním LC displeji.

Čipové karty

Pro přenos dat jsou vydávány tyto typy čipových karet.

- karta řidiče
- karta dopravce
- karta servisního střediska
- karta kontrolního orgánu

Karta řidiče je vydávána pro konkrétní osobu, je nepřenosná a obsahuje informace o držiteli karty - řidiči. Karta musí být během jízdy zasunuta v přístroji, na kterou se zaznamenává průběh jízdy. Tyto záznamy slouží následně kontrolním orgánům ke kontrole dodržování bezpečnostních přestávek řidičů i ke kontrole způsobu jízdy (dodržování rychlosti). Data jsou v paměti uchovávána pro potřeby kontroly po dobu jednoho roku.

Vkládání čipové karty do přístroje

Vzor karty řidiče pro českou republiku

Digitální tachograf je povinný u vozidel uvedených do provozu od **1.5. 2006** určených pro přepravu osob a zboží, u nichž největší přípustná hmotnost, včetně případně připojeného přívesu nebo návěsu, přesáhne 3,5 t. Tato povinnost neplatí na vozidla, na která lze uplatnit některou z výjimek článku 3 nebo článku 13 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006.

6) Výměna poškozeného tachografu

Při výměně poškozeného záznamového zařízení se musí podle platné legislativy postupovat takto:

- a) **TC tachograf** může být nahrazen TC tachografem
- b) **EC tachograf**
 1. Podle Nařízení rady (ES) č. 2135/98 článek 2 odst. 1 písmeno b) u vozidel kategorie M3 a N3, poprvé uvedených do provozu po 1.1.1996 a pokud mají převod signálů k jejich záznamovému zařízení výlučně elektrický, se musí **při výměně poškozeného EC tachografu** použít **jen tachograf digitální**.
 2. v ostatních případech může být nahrazen EC tachografem
- c) **DT tachograf** pouze DT tachografem.

7) Dodatečná montáž záznamového zařízení

TC tachograf

Týká se to pouze autobusů a nákladních vozidel **s hmotností nad 7 t**, která byla uvedena do provozu **před 29.9.1986** (od 1.7.1972). Jedná se většinou o těžká vozidla zn. TATRA, LIAZ, IFA, ROMAN apod, která bývala tímto typem tachografu vybavována zpravidla již z výroby. Lehčí vozidla např. zn. AVIA s hmotností **do 7 tun** tento TC tachograf **mít nemusela. Dovybavit se musí proto jen vozidla nad 7 tun, která doposud nejsou vybavena TC tachografem.**

EC tachograf

U vozidel, která nespádají do čl. 2 odst. 1 písmeno b) Nařízením rady (ES) č. 2135/98 (viz předchozí kapitola 6), lze vozidlo dodatečně dovybavit záznamovým zařízením podle **Přílohy I** nařízení (EHS) č. 3821/85. U těchto EC tachografů přichází v úvahu zpravidla tachograf analogový s mechanickým nebo elektrickým přenosem impulsů.

- a) **Analogový EC tachograf s mechanickým převodem** (bovdenem) se již nevyrábí, nicméně jej lze občas získat ze starších vyřazených vozidel. Zde však majitelé narazí na problém s pravidelným ověřováním tachografu. Tento typ má mechanické nastavování parametrů pomocí výměnných převodů (koleček) a ne všechna odborná pracoviště pověřená Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví k provádění ověřování tachografů tento typ ověřuje.
- b) **EC tachograf s elektrickým snímáním signálů**, je nejvhodnější pro dodatečnou montáž do vozidla. Elektrické signály lze jednoduchým způsobem snímat pomocí snímacího zařízení - **adaptéru**, který se namontuje (našroubuje) na převodovce na vývod pro náhon (bovden) rychloměru.

Adaptér pro snímání impulsů z převodové skříně vozidla. Adaptér se namontuje (našroubuje) na převodovce na vývod pro náhon (bovden) rychloměru a propojí se s EC tachografem pomocí opancěřovaného elektrického kabelu.

c) **EC tachograf (radiopřijímač)** vyžaduje kvalitní elektronické snímače signálů, a proto jej nelze konstrukčně aplikovat na starší vozidla.

8) Ověřování tachografů

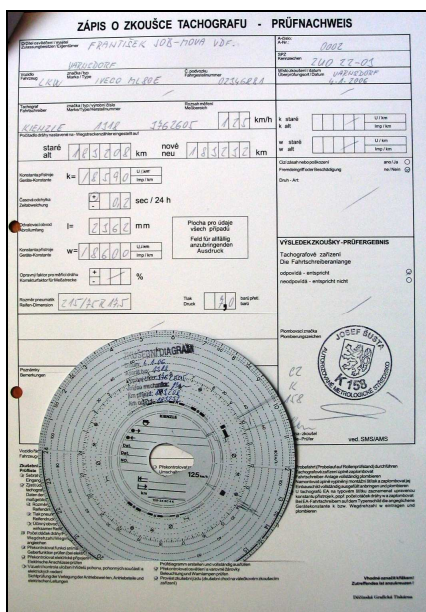
a) **TC tachograf** – je nehomologované záznamové zařízení, které nepodléhá ověření.

b) **EC a DT tachograf** musí být ověřen nejméně jednou za 2 roky pracovištěm pověřeným Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a registrovaným ministerstvem a musí být zaplombován, včetně svého pohonu.

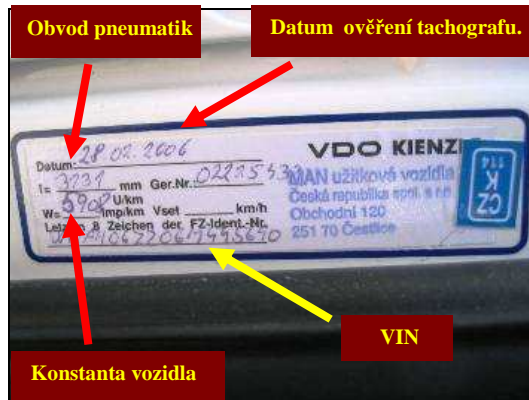
Pokud je tachografem vybaveno vozidlo, v němž není jeho použití povinné, musí být tachograf ověřen Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví nejméně jednou za 5 let.“.

Poznámka: Vozidla která nemusí být podle nařízení Rady (ES) č. 3821/85 vybavena tachografem, musí odpovídat z hlediska vybavení tachografem provedení, ve kterém byla schválena.

Je proto **zakázáno demontovat tachograf** z vozidla, které je jim vybaveno, i když není jeho použití ve vozidle povinné!!!

Registrační značka modré barvy potvrzuje, že montáž nebo kalibraci tachografu provedlo pracoviště k tomu autorizované Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

„Zápisu o zkoušce tachografu“ vystavuje pověřené pracoviště ke každému ověřenému tachografu.

Vedle zápisu o zkoušce vylepí pověřené pracoviště, ve vozidle montážní/ověřovací štítek.

9) Kontrola tachografů v provozu

Kontrola záznamových zařízení **při silničních technických kontrolách užitkových vozidel** ve smyslu měrnice 200/30/ES a při pravidelných technických prohlídkách podle směrnice 96/96/ES se zaměřuje zejména na:

- Kontrolu povinnosti vybavení vozidla patřičným záznamovým zařízením ve smyslu směrnice 3821/85/ES (viz předchozí kapitoly)
- Kontrola ověření EC a DT tachografu (viz předchozí kapitoly)

U starších (analogových) EC tachografů bývá montážní/ověřovací štítek nalepen přímo do přístroje. Při použití DT nebo EC tachografů radiového typu, se štítek vylepuje zpravidla na sloupek kabiny. Při kontrole se zaměřujeme na datum ověření, které **nesmí být starší dvou let**

- Kontrola neporušenosti plomb v systému.

Plomby: Celý systém včetně spojení se snímačem rychlosti a vzdálenosti musí být chráněn proti neoprávněným zásahům. Podle Nařízení EHS č. 3821/85 musí být zaplombované tyto části:

- instalační deska, pokud není upevněna tak, aby nemohla být odstraněna bez poškození značek které jsou na ní;
- obě strany spojení mezi záznamovým zařízením a samotným vozidlem;
- samotný adaptér a bod jeho vstupu do obvodu;
- spínací mechanismus pro vozidla s 2 anebo více nápravami;
- spoje zapínající adaptér a spínač k dalšímu zařízení;
- obaly požadované kabelů

V naléhavých případech mohou být odstraněny jen plomby uvedené v b), c) a e). V případě, že se tyto plomby poruší, musí být připravené písemné vyjádření s uvedením důvodů a musí být k dispozici příslušnému kontrolnímu orgánu.

Poznámka:

Kontrolu neporušenosti plomb kontrolují pověřená pracoviště při pravidelném ověřování záznamových zařízení. Při silniční kontrole lze kontrolovat pouze neporušenost plomby při výstupu z převodové skříně u vozidel, u kterých je k tomu umožněn přístup. Lepší podmínky mají technici STK, kteří mohou vozidlo zkontrolovat z montážní jámy. V zahraničí, při zjištění porušení plomby u záznamového zařízení, zaplatí řidič vozidla nemalou pokutu.

Na levém snímku je vidět zaplombovaný výstup pancéřovaného kabelu. Na pravém je vidět chybějící plomba z důvodu porušení plombovacího drátku vlivem koroze. V SRN je porušení plomby u záznamového zařízení hodnoceno dopravní Policií pokutou až 220 euro a ztrátou bodového hodnocení řidiče!

Hodnocení tachografu v STK – kontrolní úkon č. 702

7021	Rychloměr vozidla není funkční (je poškozený, odpojený nebo chybí)	B
7022	Počítač ujeté vzdálenosti chybí nebo není funkční: u kategorií L a M1	A
7023	Vozidlo není vybaveno předepsaným druhem tachografu	B
7024	Tachograf je nefunkční, EC tachograf je neschváleného provedení, není vybaven montážním štítkem s příslušnými údaji, nemá platné metrologické ověření, nemá předepsané plombování nebo plomby jsou poškozeny	B
7025	Počítač ujeté vzdálenosti chybí nebo není funkční: u ostatních kategorií	B